

HAUGALAND OG SUNNHORDLAND TINGRETT

Dok 1

Justis og beredskapsdepartementet
Postboks 800 Dp

0030 Oslo

Deres referanse

Vår referanse

Dato

22-059527ADM-THOS/THAU

22.04.2022

Høringsuttalelse – endringer i domstolstruktur

Det vises til høringsbrev datert 26.04.22 om endringer i domstolstruktur.

Haugaland og Sunnhordland tingrett omfatter kommunene Bokn, Bømlo, Etne Fitjar, Haugesund, Karmøy, Kvinnherad, Sauda, Stord, Sveio, Tysnes, Vindafjord, Suldal, Tysvær og Utsira. Domstolen har to rettssteder, Haugesund og Stord. Det er ca en times kjøring mellom Stord og Haugesund. Haugaland og Sunnhordland tingrett har samme embetskrets som Haugalandet og Sunnhordland jordskifterett.

Haugaland tingrett og Sunnhordland tingrett har hatt felles ledelse fra 01.01.20 og ble slått sammen til Haugaland og Sunnhordland tingrett 26.04.21.

Domstolen har til sammen 30,3 medarbeidere. Rettsstedet Stord har til sammen 9 medarbeidere, 5 saksbehandlerstillinger (innbefattet 2 halve stillinger og seksjonsleder) og 3 tingrettsdommere, hvorav den ene er nestleder. Den ene tingrettsdommerstillingen er nylig gjort om fra dommerfullmektig til embetsdommerstilling som følge av styrking av de minste rettsstedene som varslet i revidert statsbudsjett. Stillingen er under utlysning. Nestleder tiltrådte 06.09.21.

Rettsstedet i Haugesund har 7 embetsdommere inkludert sorenskriver, 3 dommerfullmektiger og 12 saksbehandlere inkludert administrasjonssjef og seksjonsleder.

I høringsbrevet foreslår departementet at domstolstruktur fra før 2021 som hovedregel skal gjeninnføres så fremt medarbeiderne gjennom sine tillitsvalgte, kommunene i kretsen og sorenskriver er enige om å beholde dagens struktur.

Postadresse
Postboks 385, 5501 Haugesund

Sentralbord
52701400

Saksbehandler
Geir Ståle Nordstrøm

Bankgiro

Organisasjonsnummer
926723405

Kontoradresse
Sørhauggata 80, Haugesund
Vidsteensvegen 11, Stord

Telefaks

Telefon
52701459

Ekspedisjonstid
0800-1500

Internett/E-post
www.domstol.no

Haugaland.og.Sunnhordland.tingrett@domstol.no

I Haugaland og Sunnhordland tingrett er sorenskriver og tillitsvalgte for dommerforeningen begge rettssteder enige om å beholde dagens struktur. De er også enige om å skrive en felles høringsuttalelse.

Samtlige saksbehandlere på rettsstedet Stord er organisert i Parat. Samtlige saksbehandlere på rettsstedet Haugesund er organisert i NTL. Begge gruppene har ønsket å gi en egen høringsuttalelse.

Sorenskriver og Dommerforeningens syn:

Sorenskriver og dommerforeningen ønsker å beholde dagens struktur.

Hovedbegrunnelsen for endringen av domstolstruktur er bedre samlet utnyttelse av ressursene og å styrke kompetansen/fagmiljøene i domstolene, herunder legge til rette for noe spesialisering. Dette vil igjen styrke rettsikkerheten for det rettsøkende publikum. Ift ressursutnyttelse vises til Riksrevisjonens rapport fra 2019 som viser at domstolene kunne ha behandlet 8 prosent flere saker innenfor gjeldende budsjett dersom ressursene hadde vært utnyttet i større enheter.

Gjeldende domstolstruktur har beholdt samtlige av rettsstedene før reformen, og rettsstedene er sikret en minimumsbemanning. Sakene skal gjennomføres der de geografisk hører hjemme. Reformene ivaretar på denne måten tilgjengeligheten for det rettsøkende publikum og sikrer kompetansearbeidsplasser i distriktene.

Ad ressursutnyttelse:

Arbeidsbelastningen i Sunnhordland tingrett og Haugaland tingrett var nokså jevn før sammenslåingen. Det er likevel på det rene at ressursutnyttelsen på tvers av rettsstedene gir en større fleksibilitet og bedre utnyttelse av ressursene. Dette gjelder både dommerressurser og saksbehandlerressurser. Etter sammenslåingen er det felles kalendre og digitale verktøy som gir god oversikt over ressursene. Når det gjelder dommerressurser berammes en sak på det rettsstedet saken hører hjemme og på en dommer som har kontorsted på rettsstedet. Sakstilfanget varierer i perioder og ved manglende kapasitet på det ene rettsstedet blir saken overtatt av dommer på det andre rettsstedet. Dersom en dommer blir syk på kort varsel vil det som regel være noe ledig kapasitet slik at saken kan avvikles av annen dommer ved at det gjøres flere interne bytter.

Habilitet er også et viktig stikkord. I en domstol med få dommere vil dommerens habilitet oftere utfordres. I Haugaland og Sunnhordland tingrett praktiseres «merhabilitet» slik at det ved den skjønnsmessige vurderingen i domstoloven § 108 om det foreligger «særegne omstendigheter» som gjør en dommer inhabil legges inn en buffer slik at det ikke kan stilles spørsmål om dommerens habilitet. Det handler om publikums tillit til domstolen.

Når det gjelder saksbehandlerressurser foregår mye av arbeidet digitalt. Vi har erfart at ved sykdom på det ene rettsstedet har saksbehandlerne på det andre rettsstedet avlastet. Vi hadde en periode i siste halvår 2021 hvor det var flere medarbeidere sykemeldt som arbeidet på samme sakfelt på det ene rettsstedet. Det hadde da vært svært utfordrende å få behandlet disse sakene om vi ikke hadde hatt flere medarbeidere å spille på.

Vi kan ikke se at den samme fleksibiliteten kan oppnås ved samarbeid mellom to selvstendige domstoler. De virkemidlene som departementet har vist til i høringsnotatet pkt 3.2 kan ikke bidra til de fleksible løsningene vi har i dag innenfor samme domstol. Det vises spesielt til andre hele avsnitt på høringsnotatets side 10 som viser til domstolloven §§ 38, 19, 55e og 33 c. Dette er bestemmelser som har eksistert lenge og som erfaring tilsier ikke gir samme fleksibilitet, men er byråkratiserende. Slik vi ser det er dette en del av begrunnelsen for reformen. Et annet forslag, felles saksinntak, vil utfordre domstolleders selvstendighet og styring av ressursene.

Saksavviklingen for alle sakstyper i Haugaland og Sunnhordland tingrett er innenfor de tidsfrister som Stortinget har bestemt. Det er vanskelig å måle gevinsten av ressursutnyttelsen i den korte tiden som har vært, men erfaringen er at spesielt saksavviklingstiden for straffesaker, er redusert.

Ad hevet kompetanse/styrket/fagmiljø:

Etter sammenslåingen av de to embedene har domstolen fått et større fagmiljø for samtlige medarbeidere. Dette gjelder både den daglige uformelle faglige dialogen og dialog om praktisk håndtering. Kompetanse og erfaringsoverføring blir lettere ved felles møter og gjennom den daglige kontakten mellom rettsstedene. Det er utarbeidet felles rutiner på noen områder og arbeidet fortsetter. Erfaringen er at å gå gjennom hverandres rutiner gir et godt grunnlag for å utvikle gode felles rutiner.

Domstolen har etter sammenslåingen fått utnevnt nestleder. Han har et særskilt ansvar for kompetansearbeid. Det er etablert faggrupper på flere saksområder og det er spesialisering ift rettsmekling, slik at 4 erfarne meklere mekler samtlige saker på begge rettsstedene.

Som ellers i samfunnet får domstolene stadig flere administrative oppgaver ift HMS og personalpolitikk, GDPR og arkiv. Digitaliseringen av domstolene krever også tilgang til spesifiserte ressurser med god IKT-forståelse. En større domstol vil ha bedre samlede ressurser til å ivareta disse områdene.

Utfordringer ved eksisterende domstolstruktur

En av utfordringene som har vært adressert er at det minste rettsstedet ikke har daglig stedlig ledelse. Som nevnt er det utnevnt nestleder i Haugaland og Sunnhordland tingrett som har kontorsted på rettsstedet Stord. Det er som nevnt innledningsvis seksjonsleder på begge rettssteder. Det er derfor stedlig ledelse på Stord. Sorenskriver og administrasjonssjef er stort sett på Stord en dag pr uke, noen ganger oftere. Det er likevel slik at nestleder også oppholder seg en del på rettsstedet i Haugesund ifb med opplæring av nye dommerfullmektiger, ifb med ledermøter og annet kompetansearbeid. Slik må det være dersom nestleder skal bli kjent med og i realiteten skal kunne fungere som nestleder for samtlige medarbeidere i domstolen. Både nestleder og sorenskriver avvikler innimellom saker på det andre rettsstedet. Tilstedeværelsen fra ledelsen på begge rettssteder er noe redusert slik ordningen er i dag. Det er likevel godt kompensert med ledelse begge steder. I denne sammenheng er det også et poeng at embetskretsen kun har to rettssteder og at det er kort reiseavstand mellom rettsstedene.

Den andre hovedutfordringen som er målbåret er at gjeldende domstolstruktur er første skritt for å legge ned de minste rettsstedene. Det er forståelig at det har vært en slik bekymring sett hen til historien. Domstolskommisjonens første delrapport foreslo samme domstolstruktur som den gjeldende, men slik at de fleste mindre domstolene/rettsstedene ble lagt ned. Den ordningen som ble vedtatt har vist seg å være levedyktig og vil totalt sett gir et bedre tilbud til det rettssøkende publikum. Ordningen kan videreutvikles. Det vises til Domstoladministrasjonens hørings svar side 4 hvor det foreslås at gjeldende domstolstruktur og minstebemanning skal lovfestes.

Det er bestemt at Haugalandet og Sunnhordland jordskifterett og rettsstedet på Stord skal samlokaliseres i nye og moderne lokaler med innflytting i august 2024. Dette vil gi gode og hensiktsmessige lokaler for begge hvor det legges til rette for praktisk og faglig samarbeid. Det er avklart at det er leide lokaler som er aktuelt på Stord og det er aktuelt å inngå en leiekontrakt på 15-20 år. Det vises til Domstoladministrasjonens hørings svar side 4.

Både lovendringer som foreslått og nye lokaler med langsiktig leiekontrakt vil trygge domstolenes medarbeidere, kommunene, advokater og det rettssøkende publikum.

Til slutt:

Det er et stort tankekors at departementet legger opp til en prosess hvor kommuner og medarbeidere i domstolene skal kunne bestemme hvordan en fremtidig domstolstruktur skal være. En reversering av gjeldende domstolstruktur vil gi en ny struktur med et stort og tilfeldig spenn i størrelse på domstolene. En reversering vil være svært kostbar både økonomisk og ift menneskelige ressurser. Driften av flere domstoler hvor ressursene på de minste rettsstedene skal styrkes kan gå utover ressursene som tildeles de større domstolene så fremt ikke domstolenes totale budsjett styrkes vesentlig.

Diskusjon og utredning av domstolstruktur har vært et tema i flere år. Etter vårt syn har medarbeiderne i Haugaland og Sunnhordland tingrett, som alle medarbeiderne i domstolene, behov for en avklaring om hvordan en framtidig stabil domstolstruktur skal være. Det beste alternativet mener vi er å utvikle gjeldende struktur og ikke bruke store ressurser på nytt reformarbeid.

Stord/Haugesund den 22.04.22

Tine Odland

Sorenskriver

Leif Egil Holstad

Lokal tillitsvalgt for Den norske Dommerforening